

e-ISSN: 2630-6417

International Journal Of
Social, Humanities And
Administrative Sciences
(JOSHAS JOURNAL)

Vol: 8
Issue: 49
Year: 2022
pp
241-254

Arrival
13 January 2022
Published
28 February 2022

Article ID
913
Article Serial Number
10

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.913>

How to Cite This Article
Demir, E., Dağ, İ.; Çelik, F.;
Gürsoy, H.İ. & Temur, C.
(2022). "Pandemi Sürecinde
İlkokullarda Yüz Yüze
Eğitimde Karşılaşılan
Sorunlar Üzerine Sınıf
Öğretmenlerinin Görüşleri:
Karaman İlinde Bir
Araştırma", Journal Of
Social, Humanities and
Administrative Sciences,
8(49):241-254.

International Journal Of
Social, Humanities And
Administrative Sciences is
licensed under a Creative
Commons Attribution-
NonCommercial 4.0
International License.

This journal is an open
access, peer-reviewed
international journal.

Pandemi Sürecinde İlkokullarda Yüz Yüze Eğitimde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri: Karaman İlinde Bir Araştırma

Opinions Of Class Teachers On The Problems Encountered In Face-To-Face Education In Primary Schools During The Pandemic Process: A Research In Karaman Province

Erdal DEMİR İbrahim DAĞ Fatih ÇELİK Halil İbrahim GÜRSOY Cengiz TEMUR

19 Mayıs İlkokulu Müdürü, Türk Dili Edebiyatı Bilim Uzmanı, Karaman/Türkiye
Dr. Sadık Ahmet İlkokulu Müdürü, Karaman/Türkiye
Fatih Eğitim Çalışanları Ortaokulu Müdürü, Karaman/Türkiye
Yılmaz Babaoğlu İlkokulu Müdürü, Karaman/Türkiye
Atatürk İlkokulu Müdürü, Şarkışla-Sivas/Türkiye

ÖZET

COVID-19 Pandemi süreci devam ederken Milli Eğitim Bakanlığı 2021-2022 Eğitim Öğretim yılına dair faaliyetlerin pandemi ve hijyen kurallarına da dikkatlice uyulması şartıyla yüz yüze olmasına karar vermiştir. Uzun bir uzaktan eğitim süreci ve hibrit eğitim sonrası alınan bu karar beraberinde bazı sıkıntıları da getirmiştir. Bu düşünce çerçevesinde bu çalışmadaki amaç, pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde karşılaşılan sorunlar üzerine sınıf öğretmenlerinin görüşlerine başvurup, karşılaşılan sorunlara dair çözüm ve öneriler sunmaktır. Karaman merkez ilçede görev yapan 20 öğretmen araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmasıyla toplanmıştır. Yöntem olarak nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Görüşme formunun birinci bölümünde katılımcıların demografik yapılarını tespit etmek adına 4 soru yöneltilmiş, ikinci kısımda pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde karşılaşılan sorunlar üzerine sınıf öğretmenlerinin görüşlerini yansıtan 6 soru yöneltilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre; pandemi sürecinde öğrencilerde okul kültüründen uzaklaşma, akran zorbalığında artma, oyun kurma ve işbirliği gerektiren aktivitelerde güçlükler, okuma ve okuduğunu anlama ve kendini ifade etme yetenekleri bakımından gerileme ve gelişme eksikliği, yazmaya karşı tutum ve becerilerde azalma, düzgün cümle kurma ve cümleleri doğru yazmada yetersizlikler tespit edilmiştir. Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde kazandıkları sosyal medya ve internet oyunlarıyla fazla vakit geçirme alışkanlıklarının olumsuz yansımaları yüz yüze eğitim sürecinde de görülmüştür. Bu süreçte okul ve sınıf kurallarına uymada ve hastalık korkusu nedeniyle velilerle iletişim kurmada yaşanan olumsuzluklar başlıca sorunlardır. Pandemi koşullarında yüz yüze eğitim sürecinde zamanla bu olumsuzlukların süreçte telafi edilmesi adına eğitim-öğretim faaliyetlerinin yüz yüze olarak devam etmesi oldukça önemlidir. Yapılan araştırmada bahsedilen sorunlara ilişkin çeşitli öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Yüz Yüze Eğitim, Okul Kültürü, Hijyen, Sınıf Öğretmeni

ABSTRACT

While the COVID-19 Pandemic process continues, the Ministry of National Education has decided that the activities for the 2021-2022 academic year will be face-to-face, provided that the pandemic and hygiene rules are carefully followed. This decision, which was taken after a long distance education process and hybrid education, brought some problems with it. Within the framework of this thought, the aim of this study is to consult the opinions of classroom teachers on the problems encountered in face-to-face education in primary schools during the pandemic process and to offer solutions and suggestions for the problems encountered. 20 teachers working in the central district of Karaman constitute the study group of the research. The data of the research were collected by using semi-structured interview method. As a method, descriptive analysis method, one of the qualitative research methods, was used. In the first part of the interview form, 4 questions were asked in order to determine the demographic structures of the participants, and in the second part, 6 questions were asked reflecting the opinions of the classroom teachers on the problems encountered in face-to-face education in primary schools during the pandemic process. According to the results of the research; During the pandemic process, it has been determined that students get away from school culture, increase in peer bullying, difficulties in making games and activities that require cooperation, regression and lack of development in terms of reading and reading comprehension and self-expression, decrease in attitudes and skills towards writing, inadequacies in forming correct sentences and writing sentences correctly. has been done. The negative reflections of students' habits of spending more time with social media and internet games, which they gained during the distance education process, were also seen in the face-to-face education process. In this process, the main problems are in complying with school and classroom rules and communicating with parents due to fear of illness. It is very important to continue face-to-face education activities in order to compensate for these negativities in the face-to-face education process in the pandemic conditions. Various suggestions have been made regarding the problems mentioned in the research.

Key words: Pandemic, Face to Face Education, School Culture, Hygiene, Class Teacher

1. GİRİŞ

Covid-19 pandemisi tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de hayatın her alanında köklü değişikliklere sebep olmuştur. Salgının yayılım hızındaki yükseklik tüm kamu ve özel sektörlerde pandemi koşullarında hizmet vermek adına bir dizi düzenlemelere gitmişlerdir (Kavuk ve Demirtaş, 2021). Bu sektörlerden birisi de eğitim sektörüdür. Salgının yayılım hızını azaltmak ve insan sağlığını korumak adına ülkemizde de uzaktan eğitim kararı alınarak uygulama başlamıştır (Can, 2020). Uzaktan eğitim sürecinde Milli Eğitim Bakanlığı eğitim ağı EBA ve TRT EBA kanallarıyla her düzeyde öğrencilere uzaktan eğitim vermeye başlamıştır. Ayrıca öğretmenler Whatsapp, Zoom gibi

sosyal iletişim ağlarıyla öğrencilere çevrim içi veya çevrim dışı dersler vermek suretiyle eğitim öğretim faaliyetlerini yürütmüşlerdir (Erbil vd., 2021). Bu süreçte çevrim içi eğitim artık tek çare olarak görülmüş ve uygulanmıştır (Yamamoto ve Altun, 2020). Ancak çevrim içi uygulamalara hazırlıksız başlamanın neticesinde pek çok sorunlar görülmüştür (Erkut, 2020). Sınıf seviyelerinde öğretmen (Alea vd., 2020; Bakioğlu & Çevik, 2020; Bayburtlu, 2020; Demir & Özdaş, 2020; Marek vd., 2021), öğrenci (Adnan & Anwar, 2020; Perez-Lopez vd., 2021; Sirem & Baş, 2020) ve veli (İnci Kuzu, 2020; Yılmaz & Güner, 2020; Yılmaz vd., 2020; Zaccoletti vd., 2020) gibi paydaşlarca olumlu ve olumsuz sonuçlar ve görüşleri birlikte getirmiştir (Erbil vd. 2021). 2021-2022 eğitim öğretim yılı itibarıyla pandemi sürecinde yüz yüze eğitime geçilmesi kararı alınmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında "Eğitim Kurumlarında Hijyen Şartlarının Geliştirilmesi ve Enfeksiyonu Önleme İş Birliği Protokolü" çerçevesinde okullarda yapılan denetimlerle şartları tutan eğitim kurumlarına "Okulum Temiz Belgesi" verilmeye başlanmıştır (MEB, 2020). Milli Eğitim Bakanlığı başta olmak üzere il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerince eğitim kurumlarında karşılaşılabilecek sorunlarla ilgili başta öğretmen, öğrenci ve velilere yönelik çevrimiçi olarak hizmetiçi eğitim programları ve alanla ilgili mesleki eğitim çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Ayrıca "Rehberlik Araştırma Müdürlüklerince" rehberlik ve psikolojik danışma alanlarında eğitim kurumlarındaki tüm paydaşlara yönelik seminer ve kurslar düzenlenmiştir. Yüz yüze eğitim sürecinin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi için mevcut bulunan sorunların giderilebilmesi adına sürecin öznesi konumunda olan öğretmenlerin görüşleri ve önerileri önem taşımaktadır.

Pandemi sürecinde yüz yüze eğitim sürecinde birtakım sorunlar görülmüştür. Bu bağlamda çalışmanın problem cümlesi, "Pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde karşılaşılan sorunlarla ilgili öğretmen görüşleri nelerdir?" şeklinde ifade edilebilir.

Probleme bağlı alt problemler alt problemler şu şekildedir:

- ✓ Pandemi sürecinde ilkokullarda, yüz yüze eğitimde öğrencilerin akran ilişkileri ve iletişimlerdeki tutum ve davranışlarında gözlemlenen başlıca sorunlar nelerdir?
- ✓ Pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde öğrencilerin okuma düzeylerinde görülen başlıca değişiklikler nelerdir?
- ✓ Pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde öğrencilerin yazma düzeylerinde görülen belirgin başlıca değişiklikler nelerdir?
- ✓ Pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde öğrencilerin okul ve sınıf kurallarına uyma ve temel becerilerini gösterme konularında gözlemlenmiş hususlar var mıdır? Varsa nelerdir?
- ✓ Pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitime geçişte karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
- ✓ Pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetlerini daha sağlıklı bir şekilde sürdürebilmeleri için görüş ve önerileriniz nelerdir?

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Uzaktan Eğitim

Farklı zaman ve mekânlarda gerçekleştirilen öğretmen ve öğrencinin birbirinden ayrı olduğu ortamlar üzerinden (İşman, 2008: 10) gerçekleştirilen uzaktan eğitim, dünya üzerinde oldukça köklü bir geçmişe sahiptir (Galusha, 1998). Teknolojik gelişmeler, uzaktan eğitimin yürütüldüğü ortamların çeşitlenmesine ve değişmesine neden olmuştur (Harting & Erthal, 2005).

Kabul gören tanımlardan biri de United States Distance Learning Association tarafından yapılmıştır. Bu tanıma göre (USDLA 2004) uzaktan eğitim; uydu, video, ses, grafik, bilgisayar, çoklu ortam teknolojisi gibi araçların vasıtasıyla, öğrencilere eğitimin uzaktan sağlanmasıdır.

Uzaktan eğitimin mektupla başladığı ve teknolojik gelişmelere paralel olarak telefon, radyo, TV, bilgisayar, internet ve ağ teknolojilerinin kullanımıyla büyük bir gelişme gösterdiği ifade edilebilir (Çallı vd., 2002). Yıllardır uygulanan uzaktan eğitimin etkililiği sürekli araştırılan bir konudur (Erbil vd., 2021). Bu alanda yapılan meta-analiz çalışmaları incelendiğinde uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre daha etkili olduğunu gösteren (Bernard ve diğerleri, 2004; Shachar ve Neumann, 2010) uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitim arasında öğrenci başarısı açısından fark olmadığını belirten (Cavanaugh, Gillan, Kromrey, Hess ve Blomeyer, 2004) araştırmalar vardır.

2.2. Yüz Yüze Eğitim

Yüz yüze terimi TDK'da "Karşı karşıya, vicahen" şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2011). Yüz yüze eğitim ile ilgili kaynaklarda farklı tanımlar yer almaktadır. Bu tanımlara göre yüz yüze eğitim terimler sözlüğünde, işletmelerde

meslek eğitimi ve staj kapsamında yapılan ders görevleri hariç olmak üzere, öğretim programlarında öngörülen teorik ve uygulamalı derslerin eğitiminin derslik, atölye, laboratuvar, işletmelerin eğitim birimi gibi eğitim ortamlarında öğretmen gözetiminde yapılan eğitimidir (basarisiralamalari.com, 2022). Bir başka tarife göre yüz yüze eğitim; insanların yakından tanıdığı ve bildiği en geleneksel yöntemdir. Duygusal ve sosyal yönden özellikle okul öncesi eğitim, ilkökul dönemindeki öğrenciler için tamamlayıcı ve destekleyici eğitimidir. Çocuğun okul kültürüyle tanışması ve sosyalleşmesini sağlamaktadır. Eğitim içeriği ve ölçme değerlendirme uygulamaları standart olan eğitim modelidir (Çerkezoğlu, 2021).

2.3. Pandemi Sürecinde İlkokullarda Yüz Yüze Eğitimde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri İle İlgili Araştırmalar

Pandemi Sürecinde İlkokullarda Yüz Yüze Eğitimde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri ile ilgili Türkçe literatür incelendiğinde konuyla ilgili çalışmaların az olduğu, bunun yanı sıra uzaktan eğitim sürecinin içeriğine yönelik farklı çalışmaların yürütüldüğü görülmektedir.

Çiçek, Tanhan ve Tanrıverdi (2020) tarafından yapılan “Covid-19 ve Eğitim” konulu araştırmanın amacı Covid-19 Pandemisinin etkilerinin öğrenci ve öğretmenlere yansımaları, öğrenci ve öğretmenlerin uzaktan eğitime dair düşüncelerini araştıran bir literatür tarama çalışmasıdır. Yöntem olarak anlatı incelenmesi kullanılmıştır. Sonuç olarak; öğrencilerin süreçte saldırganlık davranışlarının arttığı, Covid-19 nedeniyle olumsuz duygularda artış görüldüğü, sosyal yaşam alışkanlıklarının değiştiği, endişe, iştahsızlık, aşırı stres, depresyon, korku, endişe ve sinirlilik hali gibi olumsuz tutum ve tavırların çoğaldığı görülmüştür. Uzaktan eğitime dair öğrencilerde hem olumlu hem de olumsuz düşüncelerin görüldüğü belirtilmiştir. Öğretmenler açısından bakıldığında; bekâr ve genç öğretmenlerle kadın öğretmenler arasında psikolojik esneksizlik, depresyon ve kaygı ve düzeylerinin yükseldiği gözlenmiştir. Buna ilaveten Covid-19 salgınıyla beraber öğretmenlerce sosyal medya ve internetin daha çok kullanıldığı, öğretmenlerin uzaktan eğitim sistemiyle ilgili olumlu düşünceler sergiledikleri tespit edilmiştir.

“Uzaktan Eğitim Sürecinde İlkokullarda Eğitim Öğretim Gören Dezavantajlı Öğrencilerin Eğitime Erişim Ve Akademik Başarı Durumları: Karaman İlinde Sınıf Öğretmenlerine Yönelik Bir Araştırma” konulu çalışma, Demir, Doğan ve Yavaş (2021) tarafından yapılmıştır. Araştırmanın amacını bu süreçte sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar, bu sorunlara karşı üretilen çözüm önerilerini irdelemek oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda internete erişim, donanım araçları yetersizliği, veli ilgisizliği, teknik aksaklıklar, fırsat eşitsizliği, erişimde yaşanan risk ve tehlikelerle beraber ekonomik yetersizliğinde öğrenci katılımını olumsuz şekilde etkilediği görülmüştür.

Erbil, Demir, E., ve Erbil Armağan (2021) tarafından hazırlanan “Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı çalışmanın amacı pandemi ortamında sürdürülen uzaktan eğitime dair sınıf öğretmenlerinden elde edilen görüşler ışığında konunun araştırılması olmuştur. Analizlerde; Uygulanan öğretim yöntem ve teknikleri, EBA, fiziksel altyapı, veli, öğretmen, öğrenci ve uygulama gibi yedi adet tema ile bunların oluşturduğu alt temalar tespit edilmiştir. Araştırmada sonucuna göre, uzaktan eğitime dair birtakım öneriler getirilmiştir.

Kavuk ve Demirtaş (2021) tarafından yapılan, “Covid-19 Pandemisi Sürecinde Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Yaşadığı Zorluklar” başlıklı makalenin amacı; öğretmenlerin, süreçte karşılaştıkları sorunlar, Covid-19 salgınına ait bilgileri ve salgının yaptıkları mesleğe etkileri değerlendirilmiştir. Bulgularda genellikle teknolojik imkân yetersizliği, internet sorunları, fırsat eşitsizlikleri, öğrenci katılımının yetersiz oluşu gibi sonuçlardan bahsetmiş ve çeşitli öneriler sunmuştur.

Kırmızıgül (2020) tarafından yapılan, “Covid-19 Salgını Ve Beraberinde Getirdiği Eğitim Süreci.” başlıklı çalışmanın amacı covid-19 sürecinde okulun tüm paydaşları dijitalleşen eğitime uyum sağlamak için çaba sarf ettikleri açıklanmıştır. Çalışmanın sonucunda, öğretmenlerin süreç içerisinde teknolojik ve pedagojik alanlarda bilgi ve deneyimlerinin geliştiği belirtilmiştir.

Özer ve Suna (2020) tarafından yapılan, “Covid-19 salgını ve eğitim” başlıklı çalışmada zorunlu olarak uzaktan eğitime geçişin etkileri ve eğitimde yaşanacak fırsat eşitsizliğindeki meydana gelen artışın değişik yönleriyle ele alınması oluşturmaktadır. Çalışmada Covid-19 bitiminde pandeminin sebep olacağı fırsat eşitsizliklerinin toplumlarda sürekli bir etki bırakmaması, derinleşmemesi adına bilhassa dezavantajlı okullarda ek eğitim çalışmaları yapılmasının önemli olduğu vurgulanmıştır.

Özer ve Turan (2021), “Öğretmen Adaylarının Covid-19 Nedeniyle Sunulan Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri” konulu araştırmalarında; yaşanan pandemi döneminde öğretmen adaylarının COVID-19 nedeniyle uygulanan uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini belirlemeye çalışmışlardır. Araştırma bulguları öğretmen adaylarının daha

önceden uzaktan eğitim sistemi hakkında bilgilerinin olmadığını ifade etmişleridir. Katılımcıların genel olarak görüşleri eğitimlerin en az temel yeterlik düzeyinde verilmesi olduğunu ifade etmişlerdir.

Özdoğan ve Berkant (2020) tarafından yapılan “Covid-19 pandemi dönemindeki uzaktan eğitime ilişkin paydaş görüşlerinin incelenmesi” başlıklı çalışmanın genel amacı, Covid-19 kaynaklı olarak yaşanan pandemi sürecinde Türkiye’de uygulanan uzaktan eğitim sürecine ilişkin çeşitli paydaşların (İl Milli Eğitim Müdürlüğü yetkilileri, okul yöneticileri, öğretmenler, okul psikolojik danışmanları, öğretim üyeleri, öğrenciler, veliler) sorunlara ve çözüm önerilerine yönelik görüşlerini incelemektir.

Yıldız ve Doğan (2021), “Pandemi (Covid 19) Sürecinde Eğitimde Dijital Dönüşüm Uygulamalarının Öğretmen Tutumlarına Göre İncelenmesi: EBA Örneği” konulu araştırmalarında; öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ya dair tutumları incelenmiştir. Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde, çalışmaya katılan öğretmenlerin uzaktan eğitime dair tutumlarının müspet olduğudur. Çalışma sonucunda paydaşların uzaktan eğitimin avantajlı olduğu, zaman ve mekân sınırı olmaması, ders tekrarlarına ulaşılması, pandemi döneminde eğitim ihtiyaçlarını karşılaması, hastalığın bulaşma riskini azaltması, teknolojinin eğitim içerisindeki önemi ve teknolojik becerileri geliştirmesi gibi önemli hususlarının olduğu belirtilmiştir.

Yüksel (2021) tarafından “Sınıf Öğretmenlerinin Covid-19 Salgını Sürecinde Çevrim İçi Ders-Uzaktan Eğitim Deneyimlerinin İncelenmesi” başlıklı çalışmalarında çevrim içi ders ve uzaktan eğitim aşamasında sınıf öğretmenlerinin tecrübeleri ve bu sürece bakış açılarının ne olduğunu belirlemektir. Çalışmanın sonucunda sınıf öğretmenlerinin pek çok alanda sorun yaşamasına rağmen uzaktan eğitim bazı önemli faydalarının da olduğu da görülmüştür.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde karşılaşılan sorunlar üzerine sınıf öğretmenlerinin yaşadığı sorunları ve çözüm önerilerini değerlendirmek ve gelecekte yapılacak olan uygulamalar için önerilerde bulunmaya yöneliktir.

3.2. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde karşılaşılan sorunlar üzerine sınıf öğretmenlerinin görüşlerini ve algılarını tespit etmeye hedefleyen betimsel analiz kullanılarak gerçekleştirilen nitel bir çalışmadır. Olgubilim yaşanmış tecrübeleri anlamaya odaklanan bir yöntemdir (Jasper, 1994). Araştırmada olgubilim seçilmesindeki amaç, pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde karşılaşılan sorunların tespit edilmesi ve bu sorunlara ait çözüm önerileri sunmaktır.

3.3. Çalışma Grubu

Araştırmada çalışma grubu Karaman merkez ilçede değişik demografik özelliklere sahip ilkokullardan seçilen 20 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Sınıf öğretmenleriyle 2022 yılı Ocak ayında görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada çalışma grubu belirlenirken konumca kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubundaki öğretmenlerin zamanla düşüncelerinde değişimler yaşanacağı öngörülerek çalışma ilgili döneme aittir. Bundan dolayı, yapılan çalışma araştırmaya katılan çalışma grubuyla sınırlandırılmıştır.

Tablo 1. Karaman İl Geneli ve Merkez İlçesinde Görev Yapan Öğretmen Sayıları

Karaman İl Genelinde Görev Yapan Öğretmen Sayısı	3452
Karaman Merkez İlçesinde Görev Yapan Öğretmen Sayısı	2703
Karaman İl Genelinde Görev Yapan Sınıf Öğretmeni Sayısı	762
Karaman Merkezi İlçesinde Görev Yapan Sınıf Öğretmeni Sayısı	592

Kaynak: Karaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Ocak 2022 Verileri (ARGE, 2022)

3.4. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Bu nitel araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme yöntemi kullanılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Olgubilim deseni tercih edilen araştırmada araştırmacılarca geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu hazırlanırken soruların oluşturulma aşamasında, ilk olarak pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde karşılaşılan sorunlarla ilgili yapılan çalışmalar incelenmiştir. Görüşme formu için tespit edilen sorularla ilgili olarak alana hâkim iki öğretim üyesinin uzman görüşü alınmıştır. Daha sonra ise iki sınıf öğretmeniyle ön görüşme yapılarak forma son şekli verilmiştir. Görüşme formunda katılımcılara 4’ü demografik özelliklere ilişkin olmak üzere toplam 10 soru yöneltilmiştir. Görüşme formu öğretmenlere mail yoluyla gönderilerek, cevaplarda mail yoluyla yazılı istenmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, veriler, dilbilgisel açıdan incelemeye tabi tutulurken bağlam ve anlam bütünlüğüne dikkat edilmiştir. Katılımcı öğretmenlerle yapılan görüşmelerde elde edilen bulgular betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilerek yazıya aktarılmıştır. Tablolarda katılımcılar Ö1, Ö2, Ö3...Ö22 şeklinde kodlanmak suretiyle veriler değerlendirilmiştir.

3.6. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın veri toplama aracı oluşturulurken ilgili alanyazın incelenerek uzman görüşlerine başvurulmuştur. Böylece görüşme sorularının kapsam geçerliği sağlanmıştır. Veri toplamada veri güvenliği için katılımcılar bilgilendirilmiştir. Bu şekilde güvenli verilere ulaşmak hedeflenmiştir. Analiz aşamasında veriler öğretim üyelerince incelenmiştir. Araştırma bulgularının sunumunda, katılımcı görüşleri doğrudan alıntılar yoluyla paylaşılmıştır. Bu şekilde verilerin analiz ve yorumlanmasında araştırmacı etkisinden arındırılması hedeflenmiştir. Araştırma verilerinin toplandığı katılımcı listesi Tablo 1’de kimlik bilgileri verilmeden detaylı olarak tanıtılmıştır. Böylece araştırmanın dış geçerliğinin artırılması hedeflenmiştir.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Demografik Bilgileri.

Kod	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Yaş	Mesleki Deneyim
Ö1	ERKEK	LİSANS	36-40	16-20
Ö2	ERKEK	LİSANS	46-50	21-30
Ö3	KADIN	LİSANS	36-40	11-15
Ö4	ERKEK	LİSANS	31-35	0-5
Ö5	ERKEK	LİSANS	46-50	21-30
Ö6	KADIN	LİSANS	31-35	11-15
Ö7	ERKEK	YÜKSEK LİSANS	50+	21-30
Ö8	KADIN	LİSANS	20-25	0-5
Ö9	KADIN	LİSANS	41-45	6-10
Ö10	ERKEK	LİSANS	46-50	21-30
Ö11	KADIN	LİSANS	26-35	6-10
Ö12	KADIN	LİSANS	36-40	16-20
Ö13	ERKEK	ÖN LİSANS	50+	31+
Ö14	ERKEK	LİSANS	26-35	6-10
Ö15	ERKEK	LİSANS	41-45	16-20
Ö16	ERKEK	YÜKSEK LİSANS	36-40	11-15
Ö17	KADIN	LİSANS	46-50	21-30
Ö18	KADIN	LİSANS	36-40	16-20
Ö19	ERKEK	LİSANS	50+	21-30
Ö20	ERKEK	LİSANS	31-35	6-10

Tablo 2’ de görüldüğü gibi, araştırmada 12 erkek 8 kadın olmak üzere pandemi döneminde yüz yüze eğitim sürecinde 20 sınıf öğretmeni ile görüşülmüştür. Öğretmenlerin yaş gruplarına göre dağılımları incelendiğinde, katılımcıların 5’ inin 36-40 yaş aralığında olduğu, 46-50 yaş aralığında olan öğretmenlerin sayısının 4 olduğu, 31-35 yaş aralığında olan öğretmenlerin sayısının 3 olduğu, 50 ve üzeri yaşlarda olan öğretmenlerin sayısının 3 olduğu, 41-45 yaş aralığında olan öğretmenlerin sayısının 2 olduğu, 20-25 yaş aralığındaki öğretmen sayısının 1 olduğu, 26-35 yaş aralığındaki öğretmen sayısının ise 2 olduğu görülmektedir. *Bu veriler ışığında yaş aralığına göre en fazla 14 öğretmenin 36 yaş ve üzerinde olduğu, en az 6 öğretmenin ise 20-35 yaş aralığında olduğu görülmektedir.* Mesleki deneyim itibariyle 31 yıl ve üzerinde 1 öğretmen, 21-30 yıl aralığında 6 öğretmen, 16-20 yıl aralığında 4 öğretmen, 11-15 yıl aralığında 3 öğretmen, 6-10 yıl aralığında 4 öğretmen, 0-5 yıl aralığında 2 öğretmen olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim durumlarının ise ön lisans düzeyinde olanların 1, lisans düzeyinde olanların 17, yüksek lisans düzeyinde olanların ise 2 olduğu görülmektedir. Elde edilen bu verilere bakıldığında hemen hemen her yaş, mesleki deneyim ve eğitim durumundan geniş bir spektrum şeklinde dağılmış kapsayıcı iyi bir örneklem üzerinden araştırmanın yürütüldüğü görülmektedir. Bu durumdan hareketle araştırma sonuçlarının gerçek durumu daha iyi yansıtacağı düşünülmektedir.

4.2. Pandemi Sürecinde İlkokullarda Yüz Yüze Eğitimde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Bu bölümde katılımcılara 6 soru yöneltilmiştir. Katılımcı öğretmenlerle yapılan görüşmelerde elde edilen bulgular betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilerek yazıya aktarılmıştır.

İlk olarak katılımcılara Pandemi sürecinde; ilkokullarda, yüz yüze eğitimde öğrencilerin akran ilişkileri ve iletişimlerdeki tutum ve davranışlarında gözlemlenen başlıca sorunlar nelerdir? Sorusu yöneltilmiştir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin tamamı (20) bu soruyla ilgili olarak pandemi döneminde ilkokullarda uzaktan eğitim sürecine dair olumsuz görüş, pandemi döneminde ilkokullarda yüz yüze eğitim süreci ile ilgili olarak ise olumlu görüş beyan etmişlerdir. Şöyle ki; öğrencilerin okul kültüründen uzaklaştıklarını, birbirlerini özlemekle beraber kaba ve kırıcı davranışlar sergilediklerini, tahammülsüzleştiklerini, birlik ve beraberliğin yerini bencilliğin aldığını, empati eksikliğinin oluştuğunu, grup etkinliklerinde zorlandığını, kendi arkadaş grubundan olmayan arkadaşlarıyla iletişimsel isteksizlik yaşadıklarını, uzaktan eğitim döneminde bilgisayar ve bilgisayar oyunları gibi teknolojik araç-gereçlere ve oyunlara daha fazla yönelmesiyle birlikte bu bilgisayar oyunlarında hep lider rolü aldıkları için grup oyunlarında zorbalıklarının ve akran ilişkilerinde akran zorbalığının baş gösterdiğini, sevgi saygı gibi insani duygular ve disiplin yönünden gerileme gözlemlendiğini, öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde sadece yakın akrabalarıyla iletişim kurmalarından dolayı toplumsal hayatta çekinik kaldıklarını, toplumsal hayatta üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmede eksik kaldıklarını, öğrencilerde saldırganlık ve çeteleşme gözlemlendiğini, pandemi kuralları nedeniyle öğrencilerin duygularını göstermede zorluk yaşadıklarını, bu nedenle arkadaşlık bağlarının zayıfladığını, öğrenciler arasında bilgi ve görsel paylaşımlar azaldığı için grup çalışmalarının olumsuz etkilendiğini, pandemi kurallarına uymada da ihlaller olduğunu ve özgüven eksikliğinin meydana geldiğini, bazı hassas yapıdaki öğrencilerin tedirgin olduklarını, sosyal yetilerde eksiklik oluşmasının problem çözmede başarısızlığı ve ben merkeziliği beraberinde getirdiğini ama öğrencilerin bu durumun üstesinden geldiklerini, iletişim problemleriyle korku ve kaygılarında artış olduğunu, pandemide uzaktan eğitim sürecinin öğrencileri asosyal hale getirdiğini, yüz yüze eğitime geçildiğinde ise bu sebepten dolayı öğrencilerin oyun kurmada bile sorun yaşadıklarını beyan etmişlerdir.

Ö4: Olaya biraz farklı bir boyuttan bakarak paylaşımcılık gibi hedef davranışlarla pandemi kurallarının birbiriyle çelişmesi öğrencileri zorlamıştır.

Ö10 Konuşmaların tam anlaşılama için öğrencilerde ruhsal sıkıntılarının baş göstermiştir.

Ö12: öğrencilerde ders esnasında dikkat dağınıklığının hala devam etmektedir.

Ö14: COVID-19 enfeksiyonunu yeni geçirmiş olan öğrencilerin arkadaşları tarafından hastalık bulaşması gibi nedenlerden dolayı dışlanma durumları olabilmektedir.

İkinci soru olarak katılımcılara Pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde öğrencilerin okuma düzeylerinde görülen başlıca değişiklikler nelerdir? Sorusu yöneltilmiştir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin tamamı (20) bu soruya pandemi döneminde uzaktan eğitim sürecindeki gözlemlerini de değerlendirmeye katarak, pandemi sürecinde uzaktan eğitimde öğrencilerin okuma düzeylerinde büyük ölçüde gerileme, okuma yazmaya ya hiç geçememe ya da eksik geçip heceleme gibi ara aşamalarda kalma ve buna bağlı olarak okuduğunu anlama ve kendini ifade etme yetenekleri bakımından da gerileme ve gelişme eksikliği olduğunu, öğrencilerde okumaya karşı isteksizlik oluştuğunu bu duruma bir istisna olarak yalnızca imkanları elverişli olup da uzaktan eğitime erişebilen ve kendileri istekli, aileleri de ilgili olan ve her hangi bir öğrenme güçlüğü gibi sorunu olmayan öğrencilerde yaşatlarının ve sınıf düzeylerinin üstüne çıkması gibi olumlu etkileri gözlemlenmiştir ifadelerine yer verilmiştir. Son bahsettiğimiz durumun sebebi olarak da pandemi döneminde uzaktan eğitim sürecinde bazı sınıflarda öğretmenlerin daha az öğrenciyle daha çok ilgilenbilmesi ve ilgili öğrenci velilerinin de iş başa düştüğü için zaman bularak istekli olan öğrencileriyle ilgilenmeleri gösterilmiştir.

Katılımcı öğretmenlerin ilgili soru için belirtmiş oldukları görüşlerde pandemi döneminde yüz yüze eğitim süreci ile ilgili kısımlara geldiğimizde ise bütün katılımcı öğretmenler (20) istisnasız bir şekilde yüz yüze eğitime geçmenin bütün öğrenciler açısından iyi olduğunu, öğrencilerde pandemi döneminde uzaktan eğitimde meydana gelen eğitim-öğretim kapsamındaki bütün alanlardaki eksikliklerin büyük oranda giderildiği ve giderilmekte olduğunu, öğrencilerin sadece akademik ve bilişsel alanlarda değil duyuşsal ve psikomotor alanlarda da yani bütüncül olarak eksikliklerinin tamamlanmaya devam ettiğini, bu bağlamda akademik olarak öğrencilerin okuma ve buna bağlı olarak okuduğunu anlama becerilerinin geliştirilmekte olduğunu belirtmişlerdir. Yukarıdaki sorunun bağlamında katılımcı öğretmenlerin belirtmiş olduğu yukarıdaki bilgilerden ve birbirlerinin ifadelerinden farklı ve farklı sayılabilecek görüşler ise şu şekildedir:

Ö4: Sorumluluk sahibi ve ailesi ilgilenen çocukların okumalarında olumsuz bir durum olmadığı hatta bazılarının okuduğunu anlama ve okuma hızında gelişmeler olduğu görülmekle birlikte ailesinden yeterli desteği alamayan sorumluluklarını yerine getirmekte sorun yaşayan çocuklarda gerekli gelişimin kaydedilemediği görüldü.

Ö8: Okullarda yüz yüze eğitim verildiği zamanlarda çocuk ve öğretmen aynı ortamı paylaştığı için öğretmen çocuğun eksikliklerini bulup gerekli dönütleri vermesi uzaktan eğitime nazaran daha kolay olmaktadır. Ancak yüz yüze eğitime ara verildiği için çocukların okumalarında bozulmalar meydana gelmiştir. Örneğin; 4. Sınıf seviyesindeki bir çocuğun kendi seviyesinde değil de daha önceki sınıf düzeylerinde olduğu da görülmektedir.

Ö10: İlkokul öğrencilerinin pandemi döneminde uzaktan eğitimde okuma hızlarında ve okuduğunu anlama hızlarında büyük sıkıntılar yaşandı. Yüz yüze eğitimde ise her öğrenciye okuma ve anlama soruları yaptırılarak gelişme sağlandı. Seviyelerine uygun kitapları sınıf kitaplığından kolayca ulaşılarak okuma seviyelerinin geliştiği gözlemlendi.

Ö12: Özellikle 1. Sınıfı uzaktan eğitim sürecine denk gelen öğrencilerde okumayı öğrenme oldukça uzun bir zaman aldı. Yüz yüze eğitime geçildiğinde bu öğrencilerin okuma hızlarının çok da yüksek seviyelere ulaşamaması sorunuyla karşılaşıldı. Diğer sınıflarda da öğrencilerin istenilen düzeyin gerilerinde olduğunu fark ettim.

Ö13: Okumada çok fazla sıkıntı yaşanmadı fakat okuduğunu anlamada, anlamlandırmada ve yorumlamada eksiklikler oldu.

Ö14: Özellikle köy okulları gibi kırsal bölgelerde öğrenciler uzaktan eğitime erişme imkanı bulamadıkları için öğrencilerin kazanımlarında büyük eksiklikler olmuş yüz yüze eğitime geçildiğinde de bu eksiklikler tamamlanmaya çalışılmıştır. Ama her ne kadar tamamlanmaya çalışılsa da bu durum öğrenciler açısından bir dezavantaj olarak kalmıştır. Bu sebepten dolayı öğrencilerin okuma düzeylerinde eksiklikler ve gerilemeler olmuştur. Öğrencilerin ve öğrenci velilerinin ilgi ve isteklilik durumlarına göre bu durum öğrenci seviyeleri arasında astronomik düzeyde farklılıklara sebep olmuştur. Yani kimi öğrenciler normal ve üst düzeyde okuyabilirken kimi öğrenciler hecelemede bile sıkıntı yaşamaktadır.

Ö18: Okuma yazma bilen çocuklarda eğer okuma alışkanlığı tam olarak geliştirse ve okumayı seviyorsa olumsuz etkilenme az miktarda olmuştur. Ama okumayı yeni öğrenmişse okuma alışkanlık haline gelmediği için sevak okumamakta, oturup kitap okumayı zaman kaybı olarak görmektedir. Kitap okumadığı için okuma hızı, anlaması, yorumlama, hızlı düşünme ve olaylar arasında bağlantı kurma yetisini de kaybedebilir.

Ö20: Pandemi döneminde önceki dönemlere göre okumaya geçişlerde sürecin daha uzun bir sürece yayılması okuma düzeylerinin uzaması gibi zamanın önceki sürece göre verimli kullanılmadığı görüldü. Okumada öğrencilerin maske kullanımından ötürü birbirlerini anlamada zorluk çekme harfleri tam olarak çıkarmada yapılan hatalara müdahalenin zorlaştığı görüldü.

Üçüncü soru olarak katılımcılara; Pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde öğrencilerin yazma düzeylerinde görülen belirgin başlıca değişiklikler nelerdir? Sorusu yöneltilmiştir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin tamamı (20), bu soruya pandemi döneminde ilkokullarda uzaktan eğitim sürecine atfen olumsuz görüş beyan etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin beyan ettikleri olumsuz görüşler; Öğrencilerde defter düzeninin bozulduğu, yazarken yazım yanlış yapma oranının arttığı, yazma düzeylerinin de okuma düzeyleri gibi buldukları sınıf seviyelerinin çok altında olduğu, yazı yazmaya karşı isteksizlik oluştuğu, yazı yazmayı yüksünme durumunun oluştuğu, yazı yazmaya karşı olumsuz yaklaşımlar gelişmiş olduğu, yapılan dikte çalışmalarında öğrencilerdeki yazma becerisi bozukluklarına müdahale süresinin çok uzadığı, öğrencilerde motor kaslar ve becerilerde gerileme olduğu hatta kendi yazısını bile okuyamama durumlarının oluştuğu, yazma düzeylerinin yeterince geliştirilemediği, harflerin doğru yazılış yönünde yazılmadığı ve yine yazıların okunaklık derecesinde düşüş olduğu, bu yazma becerisi eksikliklerinin ilkokul 1. Sınıf öğrencilerinde daha çok olduğu, defter düzeninin özellikle alt kademede sınıflarda yok denecek kadar az olduğu, öğrencilerin harfleri kendi kafalarına göre geliştirdikleri tarzlarda yazdıkları, cümleye büyük harfle başlama ve özel isimlerin yazımı gibi kuralların öğreniminde yaparak yaşayarak kavratma fırsatı bulunamamasından dolayı eksiklikler yaşanması, yazma hızlarının da yavaşladığı ve yine yazıların bozulduğu, dikte eksiklikleri oluştuğu, bu olumsuzluklara öğrencilerin pandemi döneminde ilkokullarda uzaktan eğitim sürecinde tablet ve telefonlarla çok vakit geçirmesinin yani teknoloji bağımlılığının da etki ettiğini, okuma becerisindeki eksikliklerin yazma sürecini de uzattığı, belirtilmiştir. Yine araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı pandemi döneminde yüz yüze eğitim sürecinde ise bu olumsuzlukların hızla düzeltildiği ve en asgariye indirildiği, yüz yüze eğitimin uzaktan eğitime denk gelen sınıf kademelerindeki kazanımlarda büyük eksiklikler olmasına rağmen biraz daha fazla gayretle hızla tamamlandığı ve yüz yüze eğitimin bu bağlamda çok önemli olduğu ama bunların yanında pandemi döneminde ilkokullarda yüz yüze eğitim sürecinde maske kullanımının sesleri duymayı azalttığı ve harfleri söylerken ki oluşan dudak hareketlerinin görülmesini engellediği için öğrencilerin dikte çalışmaları sırasında harf ve kelimeleri anlamada ve yazmada zorluklar yaşadığı dile getirildi.

Araştırmaya katılan öğretmenlere yöneltilen üçüncü soru kapsamında verilen cevaplardan orijinal olanları aşağıya alıntılanmıştır.

Ö14: Yazma yani dikte yeteneği kazandırma süreci okuma yeteneği kazandırma süreciyle birlikte eş zamanlı olarak yürütülen bir yetenek alanı olmasına rağmen temelini büyük oranda okuma yeteneğinin teşkil ettiği bir yetenek alanı olduğundan ve ayrıca üzerinde öğrencilerin kabiliyet düzeylerine göre okuma çalışmalarından belli oranda bağımsız olarak, hususi çalışma yapılması gereken bir yetenek türü olduğundan ve bu çalışmaların öğrenci sayısı az da olsa sınıfta bütün öğrencilerle eş zamanlı bir şekilde yürütülmesi gerektiğinden pandeminin bu senkronizasyonu bozması nedeniyle olumsuz etkilenmiştir ve öğrencilerden kimi normal ve üst düzeyde yazabilirken kimi öğrenciler ortalamanın çok altına düşmüştür. Pandemi döneminde ilkokullarda yüz yüze eğitim sürecinde ise bu eksiklikler hızla giderilmektedir.

Ö16: Öğrencilerde pandemi nedeniyle yazma becerisi düzeyinde okuma becerisi alanının gelişimiyle eş güdümlü olacak şekilde değişim gerçekleşmiştir. Ancak dikte de denilen yazma beceri alanı okuma yeteneğinin üstüne bina edilen bir yetenek olduğu için yazma beceri alanındaki öğrenci düzeyleri okuma beceri alanındaki düzeylere göre biraz aşağıda kalmıştır. Pandemi döneminde ilkokullarda yüz yüze eğitim sürecinde ise bu açıklar büyük oranda kapatılmıştır.

Ö20: Okumada görülen dezavantajlar yazmada da süreci uzattı. Özellikle dikte çalışmalarında maske takmanın öğrencilerin harf ve kelimeleri anlamada zorluklar yaşamalarına neden oldu.

Dördüncü soru olarak katılımcılara; Pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde öğrencilerin okul ve sınıf kurallarına uyma ve temel becerilerini gösterme konularında gözlemlediğiniz hususlar var mıdır? Varsa nelerdir? Sorusu yöneltilmiştir.

Katılımcıların tamamı (20), bu soruya pandemi döneminde ilkokullarda uzaktan eğitim süreciyle bağlantılı olarak pandemi döneminde ilkokullarda yüz yüze eğitim dönemi için önceki sorulara verilen cevaplarda olduğu gibi olumsuzdan olumluya doğru yönelen görüşler beyan etmişlerdir. Şöyle ki; Pandemi döneminde ilkokullarda uzaktan eğitim döneminde öğrencilerin okul kültürüne yabancılaştıkları, öğrencilerde okul kültürünün anasınıflı eğitimi almadıkları için eksik olduğu, yüz yüze eğitime geçildiğinde ise öğrencilerde dersten çok çabuk sıkılma ve hemen kendi evlerine gitmek isteme durumlarıyla çok sık karşılaştığı, okul tuvaletine gitmek istemeyen ve sınıfta durmak istemeyen öğrencilerin olduğu, öğrencilerin uzun süre arkadaşlarından ve okul ortamından uzak kaldıkları için teneffüs, arkadaş ve oyun ortamına duydukları özlemin okula dönüşte dikkatsiz koşuşturma ve oyunlar nedeniyle küçük yaralanmalara ve bolca şikâyetlere neden olduğu, öğrencilerde sınıf kurallarına uymada ve temel öğrenci becerilerinde zorluklar gözlemlendiği, ev ortamına alışan çocukların okul ve sınıf kurallarına uymasında çok büyük sıkıntı olduğu, kuralı reddetme, sınırlamalardan hoşlanmama durumunun akabinde hırçın davranışların birbirini takip edip gittiği, öğrencilerde birbirlerine karşı sevgi, saygı, doğruluk, paylaşım, hoş görülü olma, yardımlaşma, toplum kurallarına uyum, sorun çözebilme becerisi, doğru düşünüp karar verme, planlı ve düzenli olma gibi olumlu davranışların kazanılmasını olumsuz yönde etkilediği, söz hakkı almadan konuşma, söyleneni yapmama, çokça şikâyetler, sürekli nasıl yapacağız soruları, arkadaşları arasında şiddet ve saygısızca davranışlar, okul eşyalarına zarar verme gibi durumlar görüldüğü, her öğrencide gözlenmemekle birlikte içe kapanık öğrencilerde adaptasyon sorunu olduğu, topluluk karşısında konuşma becerisinin oran olarak azaldığı, öğrencilerde okul ve sınıf kurallarına uymama gibi davranışlar görüldüğü, hastalık korkusu olduğu, öğrencilerin kurallara uymada zorluklar yaşadığının görüldüğü özellikle maske ve mesafe kurallarında eksiklikler olduğu, fakat bu eksikliklerin sınıfta yüz yüze ders işlerken dinleme kuralları, sırada oturma, konuşma kuralları, etkinlik yaparken belli bir düzen içinde olmaları gerektiği gibi hususlarda bu yıl ilk bir ay üzerinde fazlaca durulması, ev ortamında merkezde sadece kendisi varken sınıfta hepimizin olduğu birbirimize saygı ve sevgi çerçevesi içinde olmamız gerektiği örnek olaylarla ve dramalar ile verilmesi gibi yüz yüze yapılan çalışmalar sonucu sınıf ortamı olması gerektiği gibi olmuştur, çocukların her şeye çabuk alıştığı görülmüştür. Yani öğrencilerde uzaktan eğitimden sonra yüz yüze eğitime geçildiğinde öğrencilerin okul ve sınıf kurallarına uyma ve temel becerilerini gösterme konularında yüz yüze yapılan çalışmalar sonucunda olumlu yönde büyük mesafeler kaydedilmiştir anlamında ifadelere yer vermişlerdir.

Bu görüşler doğrultusunda verilmiş olan özgün cevaplar ise şu şekildedir:

Ö16: Öğrencilerin uzaktan eğitim döneminde yüz yüze eğitime üç döneme yakın bir süre ara vermesi nedeniyle bazı öğrencilerde okulu yadırgama gibi durumlar ortaya çıkmıştır. Bu durumda öğrencilerin okul ve sınıf kurallarına uyma ile temel becerilerini gösterme yetilerinde azalmaya neden olmuştur. Fakat yüz yüze eğitime geçişle birlikte bu sorunlar çözülmeye başlamıştır.

Ö17: Sınıf kurallarına uyum problemi, okula gelmek istememe, hastalık korkusu oluşmuştur. Temel becerilerde dinleme, yazma, etkili okuma konuşma, okuduğunu ve dinlediğini anlama problemi oluşmuştur, bunda eğitim süresinin yetersizliği, ailesel imkanlar, öğretmen kaynaklı problemler, teknoloji ile ilgili problemler etkili olmuştur.

Ö18: Birinci sınıflarda genel anlamda uzaktan eğitim olduğu için sınıf kuralları işlenememiştir, sadece söz almadan konuşmamak gerektiği ve arkadaşı veya öğretmeni konuşurken dinlemesi gerektiği üzerinde durulmuştur. Ekran ve ev ortamında dersler işlenmiştir. Sınıfta yüz yüze ders işlerken dinleme kuralları, sıradaki oturma, konuşma kuralları, etkinlik yaparken belli bir düzen içinde olmaları gerektiği gibi hususlarda bu yıl ilk bir ay üzerinde fazlaca durulmuştur. Ev ortamında merkezde sadece kendisi varken sınıfta hepimizin olduğu birbirimize saygı ve sevgi çerçevesi içinde olmamız gerektiği örnek olaylarla ve dramalar ile verilmiştir. Sınıf ortamı olması gerektiği gibi olmuştur. Çocuklar her şeye çabuk alışıyor.

Ö20: Öğrencilerin kurallara uymada zorluklar yaşadığını gördük. Özellikle maske ve mesafe kurallarında eksiklikler oldu ama onlara da bu süreçte hak vermek gerek arkadaşlarıyla konuşup, koşup, eğlenip oyunlar oynayacaklar bu onların en doğal hakları bir taraftan da salgın süreci hastalıkların yayılmaması için insan hayatı için sürekli uyarılarla kurallara uymalarını sağlamaya çalıştık.

Bu görüşlerin yanında pandemi döneminde ilkokullarda yüz yüze eğitim öncesi uzaktan eğitimle ilgili olarak, Ö2 kodlu katılımcı öğretmen bir olumlu bir de olumsuz görüş beyan etmiştir:

Ö2: Olumlu yanı 1. Sınıflar okula yaş olarak gecikmeli geldiği için anne baba ile çok vakit geçirdiği için hazır geldiler. Olumsuz yanı; okul kültürü eksik çünkü anasınıfına gitmediler.

Soruyla ilgili Ö15 tamamen olumlu görüş bildirmiştir:

Ö15: Pandeminin getirdiği kurallara uyma zorunluluğu sınıf ve okul kurallarını dikkate almayı da pozitif yönde etkiledi. Kurallara uyum sağlamada daha başarılı olduklarını gözlemledim.

Bu görüşlerin yanında pandemi döneminde ilkokullarda yüz yüze eğitim öncesi uzaktan eğitimle ilgili olarak ne olumlu ne de olumsuz olmayan görüşler beyan eden katılımcı öğretmenler de olmuştur. Bunlar şu şekildedir:

Ö13: Yok.

Ö19: Önemli bir değişiklik gözlemlemedim.

Beşinci olarak katılımcılara; Pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitime geçişte karşılaştığınız sorunlar nelerdir? Sorusu yöneltilmiştir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bu soruya ilişkin verdikleri cevaplar özet olarak şöyledir;

Ö1: Okul kültürüne yabancılaşma, derslerde özensizlik gibi sorunların oluştuğunu ve yaklaşık 1 ay gibi bir süre zarfında düzeldiği ifadesine,

Ö2: Devamsızlık, ders disiplini eksikliği, pandemi pik tehlikesi ile öğretmenlerin acele etmesi gibi sorunların aşırı şekilde baş gösterdiği görülmüştür.

Ö3: Öğrencilerde görülen genel bir isteksizlik ve özgüven eksikliği ile karşılaştım. Okuma-yazma ve temel beceriler zayıflamıştı. Bazı öğrenciler fazla kilo almışlar ve hareket etmek istemiyorlardı

Ö4: Birinci sınıfın ilk dönemini yaşayan çocuklar, 3'üncü sınıf olarak döndüler. Sınıf içi akademik ortam bir öğrenme yeri ancak koridorlar daha büyük öğrenme yeri. Sınıf dışındaki ortamlarda akranlarıyla beraber vakit geçirirken çocuklar kurallara uyma konusunda sorun yaşıyor. Ortak alanlardaki eşyaların kullanımında, tuvalet, sabun ve peçete kullanımı okula dönüşte yaşanan bazı sorunlardı.

Ö5: Maske, mesafe ve temizlik hususlarında sorunlar yaşandı.

Ö6: Öğretmenlerin işinin öğretmenden ziyade eğitim olduğuna inandığı için özellikle davranış bozukluğu, kural tanımazlık ve kapalı kalmanın verdiği enerji patlamasını dizginleyip başka alanlara yönlendirmeye öncelik verdim.

Ö7: Öğrencilere istedik davranışlar kazandırılmadığı için okul ve sınıfta davranışlar yönünden bazı sıkıntılar yaşanmaktadır.

Ö8: Öğrencilerin ders esnasında tepki vermedikleri görülmüştür. Uzaktan eğitimde bilgisayar karşısında tepkisiz oturdukları için yüz yüze eğitimde sınıfta aktif olmadıkları görülmüştür.

Ö9: Okul ve sınıf kurallarının tekrar oturtulması. Okuma ve yazmada meydana gelen gerilemenin düzeltilmesi. Çocuklar arasında çeteleşme ve akran zorbalığının giderilmesi. Öğretmen, öğrenci ve veli birlikteliğinin tekrar kurulmasında zorluklar yaşanması.

Ö10: Öğrencilerin okula gelmek istememesi. Derslerde ve ödev yapmada sıkıntılar çıkması. Öğrencilerin maske, mesafe ve hijyen kurallarına uymamaları. Okullarda maske ve dezenfektan ihtiyaçlarının karşılanmaması. Öğrencilerde dikkat ve motivasyon eksikliği, öğrenme eksikliğinin artması. Okullarda önlemlerin yeterli olmaması. Sürekli maske ile ders anlatmada zorluk yaşanması.

Ö11: Çocuğunu okula yollamak istemeyen veliler vardır. Okullardaki hizmetli eksiği dolayısıyla gerekli hijyenin sağlanamaması. Ders saatinin uzun olması.

Ö12: Öğrencilerin okul kültürüne uyumlarının oldukça zayıflamış olması en büyük problemlerdendi. Ayrıca canlı derslere katılma imkanı olmayıp katılamayan öğrenciler oldukça geri kalmışlardı ve sınıf içinde öğrenciler arasında belirgin bir sosyal ve akademik beceri farkı gözlemlenildi. Bu seviye farkının kapatmak bir dönem kadar uzun bir zamanımızı aldı.

Ö13: Çocukların sınıf ve okul kurallarında ve arkadaşlarına karşı yapması gereken davranışlarda daha çok zorlandıkları görüldü.

Ö14: Okula ilgisi az olan öğrencilerde okula karşı soğukluk ve isteksizlik baş göstermiştir.

Ö15: Öğrencilerimizin mesafe kuralı sebebiyle eskiye göre daha az sosyalleştiği ve bireysel davranmaya yöneldiği, her istedikleri oyunu oynayamadıkları, maskelerden dolayı ağızdan çıkan sözcüklerin anlaşılacağı ve buna bağlı olarak ufak çaplı iletişim sorunları teşekkül ettiği ifadelerine,

Ö16: Bu konuda ekseriyetle öğrencilerden hassas olanları ve aileleri hastalık bulaşma endişesine kapılmıştır. Ayrıca bazı öğrencilerde okula karşı olumsuz tutum gelişmiştir.

Ö17: Okula uyum problemleri, başarısızlık, hastalık korkusu, pandemi kurallarına uyum problemi.

Ö18: Sınıf düzeni, derslerin yoğunlaşmasına karşı zorlanma akran ilişkileri, hijyen kurallarına uyarken oluşan takıntılar, huy değişiklikleri, tablet, telefon, televizyonun yanlış kullanımının oluşturduğu hırçınlıkla, odaklanma sorunları en büyük problemlerdendir.

Ö19: Öğrencilerin genel başarı durumlarının zayıfladığını gözlemlenildi. Öğrencilerin bir kısmının grup iletişimlerinde zorlandığını gözlemlenildi.

Ö20: Beni en çok etkileyen husus maske konusuydu yüz yüze eğitimde maskesiz nefes almak maskesiz konuşmak kadar güzel bir şey olmadığını fark ettim. Sonradan alışık sürece ama ilk zamanlar sürekli dezenfektan kullanmaktan ellerimiz yara olmuştur. Pandemi sürecinin fiziksel kuralların haricinde psikolojik olarak da baskısı fazlaydı maalesef.

Altıncı soru olarak katılımcılara: Pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetlerini daha sağlıklı bir şekilde sürdürebilmeleri için görüş ve önerileriniz nelerdir? Sorusu yöneltilmiştir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bu soruya yönelik cevapları ise şöyledir;

Katılımcılardan (Ö1, Ö2, Ö3, Ö6, Ö9) ise; öğrencilerin eğitim-öğretim faaliyetlerinin yüz yüze olması esassından hiçbir koşulda vazgeçilmemelidir fikrinde mutabık olmuşlardır. Buna ilaveten;

Ö1: Mümkünse sadece pandemi sürecinde değil pandemi bittiğinde de günlük ders miktarı beş derse indirilmeli yarım gün okul olmalı öğrencilerin öğleden önceleri ve öğleden sonraları boşaltılmalı. Mümkün olan yerlerde bu zamanlar sanatsal ve sportif aktivitelere ayrılmalıdır.

Ö2 ve Ö17: Devamsızlık konusunda velilerden yardım istenebilir demıştır.

Ö2: Okul kültürünü geliştirmek için etkinlikler düzenlenmeli.

Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö15, Ö17, Ö20: Okullarda ve evde gerekli temizlik ve hijyen kurallarının tam anlamıyla yerine getirilmeli, pandeminin bitmesi için toplum olarak bilinçli davranılmalı, öğrencilerin beslenmelerine dikkat edilmesi gerekir ve sağlık problemi varsa mutlaka öğretmenin bilgilendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Ö3 ve Ö18: Uzaktan eğitimle geçirilen bir buçuk yıllık süreçteki eğitim faaliyetlerinin aksaklıkların sosyal etkinlikler, geziler, tiyatro, sinema ve piknik gibi birlikteliğin sağlanabileceği etkinliklerle giderilmeye çalışılması gerektiğini belirtmiştir.

Ö6: Pandemi nedeniyle eğitime uzaktan devam etmenin sonucu belki de bir nesli kaybedebiliriz.

Ö18: Öncelikle öğrencinin okuluna seveerek gelmesini sağlamak, etkinlik ve sorumluluk vererek arkadaşlarıyla iş birliği içinde olmalarını sağlamak, öğretmen veli ilişkilerini iyi tutmak, okul dışı etkinlikler yaparak çocukları her ortamda bir arada tutmak, sorumluluklarını yapmadıklarında karşılaşacağı sorunlarla, zorluklarla yüzleşmelerini sağlamak sorumluluklarını yerine getirdikleri zaman da kendilerindeki ilerlemeyi görmelerini sağlamak sık sık empati kurmalarını sağlamak gerekmektedir.

Ö4: Öğrencilerin okuma ve yazma becerilerini geliştirmek için özel bir program uygulanmalı. Bilindiği gibi öğrencilerin bu becerileri yeterli düzeye ulaştırılmadan onların öğrenme becerilerini geliştirmemiz mümkün olmayacaktır.

Ö8: Aşılama oranlarının artması için ve pandemide sosyal hayat kurallarına uyum için öğrenci velilerine eğitim verilmelidir. Bu sayede yüz yüze eğitim aksamayacak ve eğitim-öğretim bütünlük içinde devam edecektir.

Ö10: Pandemi ile ilgili sıkı tedbirler alınmalı, öğrencilerin aşılanmalı, kriz-pedagoji ekibi oluşturulup rehberlik araştırma merkezi ve öğretmenlerin etkin bir şekilde çalışmalı, beslenme konusunda (bağışıklık güçlendirme vb. amaçlarla) farkındalık oluşturulmalı. Düzenli ve sağlıklı beslenme teşvik edilmeli. Spor ve egzersiz programları yapılmalı, teşvik edilmeli, rehber dökümanlar hazırlanmalı öğrenci sayısı azaltılmalı, gerekiyorsa ikili eğitim olmalı, toplu sosyal etkinlikler yapılmamalı, sosyal mesafeye uyulması için daha sıkı tedbirler alınmalı, veliler dâhil çalışanlar hariç kimse okula alınmamalı, okullarda HES kodu uygulaması aktif, etkin ve katı bir şekilde uygulanmalı, öğrenci sayıları azaltılmalıdır.

Ö11: 1 ders saati 30 dakikaya çekilmeli öğle araları kısa tutulmalıdır ve okullara gerekli temizlik personellerinin eksiksiz verilmesi gerekmektedir.

Ö12: Ailelerinin desteği çok önemli. Veliler bunu fark etmeli.

Ö14 ve Ö16: PDR alanında lisans eğitimi almış uzman personellerce öğrenci ve velilere yönelik gerçekleştirilen rehberlik faaliyetleri artırılmadı gerektiğini belirtmiştir.

Ö19: Salgının normalleştirilmesi gerekir. Salgını hatırlatıcı uyarıların sıklıkla ortama sunulmaması gerekir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de Covid-19 salgınının eğitim süreçlerini nasıl etkilediği ile ilgili yapılan çalışmaların (Çiçek, Tanhan ve Tanrıverdi, 2020; Demir, Doğan ve Yavaş, 2021; Erbil, Demir, E., ve Erbil Armağan, 2021; Kavuk ve Demirtaş, 2021; Yıldız ve Doğan 2021; Yüksel, 2021) daha çok öğretmen ve öğrencilerin Covid-19 salgını döneminde verilen uzaktan eğitimle ilgili görüşlerini inceleyen çalışmalar olduğu görülmektedir. Bu çalışmalarda genel olarak öğrencilerin süreçte saldırganlık davranışlarının arttığı, Covid-19 nedeniyle olumsuz duygularda artış görüldüğü, sosyal yaşam alışkanlıklarının değiştiği, endişe, işsizlik, aşırı stres, depresyon, korku ve sinirlilik hali gibi olumsuz tutum ve davranışların çoğaldığı görülmüştür. Uzaktan eğitime dair öğrencilerde hem olumlu hem de olumsuz düşüncelerin görüldüğü belirtilmiştir. Öğretmenler açısından bakıldığında; bekâr ve genç öğretmenlerle kadın öğretmenler arasında psikolojik esneksizlik, depresyon ve kaygı ve düzeylerinin yükseldiği gözlenmiştir. Buna ilaveten Covid-19 salgınıyla beraber öğretmenlerce sosyal medya ve internetin daha çok kullanıldığı, öğretmenlerin uzaktan eğitim sistemiyle ilgili olumlu düşünceler sergiledikleri tespit etmiştir. Bunların dışında Özer ve Suna, (2020) tarafından yapılan, “Covid-19 salgını ve eğitim” başlıklı çalışmada zorunlu olarak uzaktan eğitime geçişin etkileri ve eğitimde yaşanacak fırsat eşitsizliğindeki meydana gelen artış değişik yönleriyle ele alınmıştır. Çalışmada Covid-19 bitiminde pandeminin sebep olacağı fırsat eşitsizliklerinin toplumlarda sürekli bir etki bırakmaması, derinleşmemesi adına bilhassa dezavantajlı okullarda ek eğitim çalışmaları yapılmasının önemli olduğu vurgulanması yönünden dikkat çekmektedir. Özer ve Turan (2021), “Öğretmen Adaylarının Covid-19 Nedeniyle Sunulan Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri” konulu araştırmalarında; yaşanan pandemi döneminde öğretmen adaylarının COVID-19 nedeniyle uygulanan uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini belirlemeye çalışmıştır. Araştırma bulguları öğretmen adaylarının daha önceden uzaktan eğitim sistemi hakkında bilgilerinin olmadığını ifade etmişleridir. Katılımcıların genel olarak görüşleri eğitimlerin en az temel yeterlik düzeyinde verilmesi olduğunu ifade etmişlerdir. Yıldız ve Doğan (2021), “Pandemi (Covid 19) Sürecinde Eğitimde Dijital Dönüşüm Uygulamalarının Öğretmen Tutumlarına Göre İncelenmesi: EBA Örneği” konu başlığını taşımaktadır. Çalışma sonucunda paydaşların uzaktan eğitimin avantajlı olduğu, zaman ve mekân sınırı olmaması, ders tekrarlarına ulaşılması, pandemi döneminde eğitim ihtiyaçlarını karşılaması, hastalığın bulaşma riskini azaltması, teknolojinin eğitim içerisindeki önemi ve teknolojik becerileri geliştirmesi gibi önemli hususlarının olduğu belirtilmiştir. Yüksel (2021) tarafından “Sınıf Öğretmenlerinin Covid-19 Salgını Sürecinde Çevrim İçi Ders-Uzaktan Eğitim Deneyimlerinin İncelenmesi” başlıklı çalışmalarında çevrim içi ders ve uzaktan eğitim aşamasında sınıf öğretmenlerinin tecrübeleri ve bu sürece bakış açılarının ne olduğunu

belirlemektir. Çalışmanın sonucunda sınıf öğretmenlerinin pek çok alanda sorun yaşamasına rağmen uzaktan eğitim bazı önemli faydalarının da olduğunda görüldüğünü belirtmiştir.

Buradan hareketle pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde karşılaşılan sorunlar üzerine sınıf öğretmenlerinin bakış açılarını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen araştırma sonucunda elde edilen bilgiler ve bulgular dikkate alındığında ortaya konulacak tespitler şu şekilde sıralanabilir:

Araştırmanın ilk bulgusu; araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin tamamı (20) pandemi döneminde ilkokullarda uzaktan eğitim sürecine dair görüşleri olumsuz, pandemi döneminde ilkokullarda yüz yüze eğitim süreci ile ilgili olarak ise görüşleri olumludur.

Araştırmanın ikinci bulgusu; araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin tamamı (20) pandemi döneminde uzaktan eğitim sürecindeki gözlemlerini de değerlendirmeye katarak, pandemi sürecinde uzaktan eğitimde öğrencilerin okuma düzeylerinde büyük ölçüde gerileme, okuma yazmaya ya hiç geçememe ya da eksik geçip heceleme gibi ara aşamalarda kalma ve buna bağlı olarak okuduğunu anlama ve kendini ifade etme yetenekleri bakımından da gerileme ve gelişme eksikliği olduğunu, öğrencilerde okumaya karşı isteksizlik oluştuğunu bu duruma bir istisna olarak yalnızca imkanları elverişli olup da uzaktan eğitime erişebilen ve kendileri istekli, aileleri de ilgili olan ve her hangi bir öğrenme güçlüğü gibi sorunu olmayan öğrencilerde yaşatlarının ve sınıf düzeylerinin üstüne çıkması gibi olumlu etkileri gözlemlenmiştir.

Araştırmanın üçüncü bulgusu; araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin tamamı (20) pandemi döneminde ilkokullarda uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin yazma beceri düzeylerinde büyük ölçüde gerileme olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerde defter düzeninin bozulduğu, yazarken yazım yanlış yapma oranının arttığı, yazma düzeylerinin de okuma düzeyleri gibi buldukları sınıf seviyelerinin çok altında olduğu, yazı yazmaya karşı isteksizlik oluştuğu, yazı yazmayı yüksünme durumunun oluştuğu, yazı yazmaya karşı olumsuz yaklaşımlar gelişmiş olduğu, yapılan dikte çalışmalarında öğrencilerdeki yazma becerisi bozukluklarına müdahale süresinin çok uzadığı, öğrencilerde motor kaslar ve becerilerde gerileme olduğu hatta kendi yazısını bile okuyamama durumlarının oluştuğu ve süreçte yazma düzeyleri yeterince geliştirilememiştir.

Araştırmanın dördüncü bulgusu; araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin tamamı pandemi döneminde ilkokullarda uzaktan eğitim süreciyle bağlantılı olarak pandemi döneminde ilkokullarda uzaktan eğitim döneminde öğrencilerin okul kültürüne yabancılaştıkları, öğrencilerde okul kültürünün anasınıfı eğitimi almadıkları için eksik olduğu, yüz yüze eğitime geçildiğinde ise öğrencilerde dersten çok çabuk sıkılma ve hemen kendi evlerine gitmek isteme durumlarıyla çok sık karşılaşılmıştır.

Araştırmanın beşinci bulgusu; araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin eğitim-öğretim faaliyetlerinin yüz yüze olması esnasından hiçbir koşulda vazgeçilmemelidir. pandemi sürecinde değil pandemi bittiğinde de günlük ders miktarı beş derse indirilmeli yarım gün okul olmalı öğrencilerin öğleden önceleri ve öğleden sonraları boşaltılmalı. Mümkün olan yerlerde bu zamanlar sanatsal ve sportif aktivitelere ayrılmalıdır.

Pandemi sürecinde ilkokullarda yüz yüze eğitimde karşılaşılan sorunlar üzerine sınıf öğretmenlerinin bakış açılarını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen araştırma sonucunda elde edilen bilgiler ve bulgular dikkate alınarak sorunları iyileştirmeye yönelik şu öneriler sunulmuştur:

- ✓ Pandemi sürecinde her türlü olumsuzluklara karşı gerekli tedbirler alınarak yüz yüze eğitime devam edilmesi için tüm paydaşları bilinçlendirmeye yönelik çevrimiçi kurslar, seminerler verilebilir.
- ✓ Okullarda yüz yüze eğitim sürecinde öğrencilerin uzaktan eğitim sürecindeki eğitim faaliyetlerindeki eksikliklerin giderilmesi adına sosyal etkinlikler, geziler, tiyatro, sinema ve piknik gibi birlikteliğin sağlanabileceği etkinlikler düzenlenebilir.
- ✓ Okullarda, evde ve sosyal yaşam alanlarında gerekli temizlik ve hijyen kurallarının tam anlamıyla yerine getirilmelidir. Bu konuyla ilgili TV kanallarında eğitici öğretici animasyon ve çizgi filmler gösterilebilir.
- ✓ Öğrencilerin okuma ve yazma becerilerini geliştirmek için özel programlar uygulanabilir. Kitap okuma projeleri yapılabilir; hikâye ve şiir yarışmaları düzenlenebilir; yazar buluşmaları etkinlikleri yapılabilir.
- ✓ Aşılma oranlarının artması, maske ve sosyal mesafe bilinci oluşturmak adına öğrenci, öğretmen ve velilere yönelik eğitim verilebilir.
- ✓ PDR alanında lisans ve lisansüstü eğitim almış uzman personellerce öğrenci ve velilere yönelik gerçekleştirilen rehberlik faaliyetleri artırılabilir. Bu konuda üniversitelerle işbirliği yapılarak akademisyenlerce bilgilendirme konferansları verilebilir.

- ✓ Okul kültürünü geliştirmek adına projeler, etkinlikler, kaynaşma ve dayanışma günleri düzenlenebilir.
- ✓ Öğrenci devamsızlıkları konusunda velilerden yardım istenebilir ve veli ziyaretlerine ağırlık verilebilir.
- ✓ İnternetin ve sosyal medya ağlarının bilinçli kullanımına yönelik öğrenci, öğretmen ve velilere seminer, hizmetiçi eğitim ve çevrimiçi kurslar düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- Adnan, M. & Anwar, K. (2020). Online learning amid the COVID-19 pandemic: Students' perspectives. *Journal of Pedagogical Sociology and Psychology*, 2(1), 45-51.
- Alea, L. A., Fabrea, M. F., Roldan, R. D. A. & Farooqi, A. Z. (2020). Teachers' Covid-19 awareness, distance learning education experiences and perceptions towards institutional readiness and challenges. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 19(6), 127-144.
- Bernard, R. M., Abrami, P. C., Lou, Y., Borokhovski, E., Wade, A., Wozney, L., ..., & Huang, B. (2004). How does distance education compare with classroom instruction: A meta-analysis of the empirical literature. *Review of Educational Research*, 74(3), 379-439.
- Bakioğlu, B. & Çevik, M. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 109-129.
- Bayburtlu, Y. S. (2020). Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi. *Turkish Studies*, 15(4), 131-151. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44460>.
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye'de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Cavanaugh, C., Gillan, K. J., Kromey, J., Hess, M. & Blomeyer, R. (2004). The effects of distance education on K-12 student outcomes: A meta-analysis. Learning Point Associates.
- Çallı, İ., Bayram, Y. & Karacadağ, M. C. (2002). Türkiye'de uzaktan eğitimin geleceği ve üniversite. *Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu*, 23-24 Mayıs, Anadolu Üniversitesi.
- Çerkezoğlu, A. (2021). Yüz Yüze Eğitim. <https://www.sozcu.com.tr/2021/egitim/online-ve-hibrit-egitim-nedir-yuz-yuze-egitim-ile-arasinda-ne-fark-vardir-6756077/>
- Çiçek, İ.; Tanhan, A. & Tanrıverdi, S. (2020). COVID-19 ve eğitim. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 1091-1104.
- Demir, E.; Doğan, M. & Yavaş, M. (2021). "Uzaktan Eğitim Sürecinde İlkokullarda Eğitim Öğretim Gören Dezavantajlı Öğrencilerin Eğitime Erişim Ve Akademik Başarı Durumları: Karaman İlinde Sınıf Öğretmenlerine Yönelik Bir Araştırma", *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, (Issn:2630-631X) 7(47): 1575-1592.
- Demir, F. & Özdaş, F. (2020). Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim*, 49(1), 273-292.
- Erbil, D. G., Demir, E., & Erbil, B. A. (2021). Pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 16, 3.
- Erkut, E. (2020). Covid-19 sonrası yükseköğretim. *Yükseköğretim Dergisi*, 10(2), 125-133.
- Galusha, J. M. (1997). Barriers to learning in distance education. *Interpersonal Computing and Technology: An Electronic Journal for the 21st Century*, 5(3/4), 6– 14.
- İnci Kuzu, Ç. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde uygulanan ilkökul uzaktan eğitim programı (eba tv) ile ilgili veli görüşleri. *Milli Eğitim*, 49(1), 505-527.
- İşman, A. (2011). *Uzaktan Eğitim*. Pegem A Yayıncılık.
- Jasper, M. A. (1994). Issues in phenomenology for researchers of nursing. *Journal of Advanced Nursing*, 19, 309-314.
- Kavuk, E., & Demirtaş, H. (2021). COVID-19 Pandemisi Sürecinde Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Yaşadığı Zorluklar. *E-Uluslararası Pedagoji Dergisi*, 1(1), 55-73.
- Kırmızıgül, H. G. (2020). Covid-19 Salgını Ve Beraberinde Getirdiği Eğitim Süreci. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Covid-19 Özel Sayısı 2, 283-289.

Marek, M. W., Chew, C. S. & Wu, W. C. V. (2021). Teacher experiences in converting classes to distance learning in the COVID-19 pandemic. *International Journal of Distance Education Technologies (IJDET)*, 19(1), 40-60.

Milli Eğitim Bakanlığı (2020) Eğitim Kurumlarına Hijyen Ve Enfeksiyon Önleme Standardı. <https://www.meb.gov.tr/egitim-kurumlarina-hijyen-ve-enfeksiyon-onleme-standardi/haber/>

Özer, M., & Suna, H. E. (2020). Covid-19 salgını ve eğitim. Şeker, Özer, A. ve C. Korkut (Der.), *Küresel salgının anatomisi: İnsan ve toplumun geleceği içinde*, 171-192.

Özer, S. Ve Turan, E. Z. (2021). Öğretmen adaylarının Covid-19 nedeniyle sunulan uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies - Education*, 16(2), 1049-1068.

Özdoğan, A. Ç., & Berkant, H. G. (2020). Covid-19 pandemi dönemindeki uzaktan eğitime ilişkin paydaş görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 13-43.

Pérez-López, E., Atochero, A. V. & Rivero, S. C. (2021). Educación a distancia en tiempos de COVID-19: Análisis desde la perspectiva de los estudiantes universitarios. *Revista Iberoamericana de Educación a Distancia*, 24(1), 331-350.

Sirem, Ö. & Baş, Ö. (2020). Okuma güçlüğü olan ilkökul öğrencilerinin covid-19 sürecinde uzaktan eğitim deneyimleri. *Turkish Studies*, 15(4), 994-1009.

Shachar, M. & Neumann, Y. (2010). Twenty years of research on the academic performance differences between traditional and distance learning: Summative meta-analysis and trend examination. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 6(2), 318-334.

Terimler Sözlüğü (2022). <https://www.basarisiralamalari.com/category/terimler-sozlugu/>Erişim Tarihi:11.01.2022.

Usdla (2004). Definition of distance learning. <http://www.usdla.org>.

Yamamoto, G.T. & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34.

Yıldırım, A. Ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (5. Baskı). Seçkin Yayınları.

Yıldız, B. B. Ve Doğan, B. (2021). Pandemi (Covid 19) sürecinde eğitimde dijital dönüşüm uygulamalarının öğretmen tutumlarına göre incelenmesi: EBA örneği. *Turkish Studies - Education*, 16(2), 1293-1309.

Yılmaz, E. & Güner, B. (2020). Farklı öğrenim kademelerindeki öğrencilere verilen uzaktan eğitim hizmetinin veli görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 477-503.

Yılmaz, E., Mutlu, H., Güner, B., Doğanay, G. & Yılmaz, D. (2020). Veli algılarına göre pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinin niteliği. *Palet Yayınları*.

Yüksel, E. A. (2021). Sınıf Öğretmenlerinin Covid-19 Salgını Sürecinde Çevrim İçi Ders-Uzaktan Eğitim Deneyimlerinin İncelenmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(57), 291-303.

Zaccoletti, S., Camacho, A., Correia, N., Aguiar, C., Mason, L., Alves, R. A. & Daniel, J. R. (2020). Parents' perceptions of student academic motivation during the COVID-19 lockdown: A cross-country comparison. *Frontiers in psychology*, 11, 1-13.